

עין משפט
נר מצוה

קיי

כל הבשר פרק שמיני חולין

מסורת הש"ס

(א) תרומות פ"י מ"א.
(ב) וקדושין לא. (ג) ופי' היטב כפי רש"י שלפניו שם בה: ד"ה ואיזה וכו'.
(ד) ופי' חס' מנחות מ: ד"ה חלת. (ה) ופי' חס' מנחות מט: וחס' ב"ב ח: ד"ה אכפיה. (ו) ז"ל אלא מהר"ם. (ז) ז"ל בפרק. (ח) ז"ל אלא מהר"ם. (ט) ז"ל חלת. (י) ופי' חס' ב"ב קד: ד"ה ה"ה. (יא) ז"ל חלת. (יב) ז"ל חלת.

נציין הש"ס

נצי' חס' יב"ב נפשה. ענין זה לעיל דף י"ג ע"ב: רש"י ד"ה כשתורו וכו' אבל פסות עשה. ע"י בנאים פרשת יתרו ב' פסוק א': ית' ד"ה חלת וכו' וי' נפשה מברכות. ע"י כנחיות אשכנזי פ"ג דקוסה פ"י לד:

כפסוהו. על העמוד להקטו כדמניא (כמנות דף סו.) כד"א דלרביעית וכו' לא במנות לא תעשה שכבר נעשית העבירה "אבל מלות עשה שלפניו ואינו רואה לקיימה כגון אומרין לו עשה סוכה ואינו עושה עשה לזלזל ואינו עושה מין אותו עד שתלא נפשו:

שמן שוכר בלד. למען יאריכון ימין (שמות כ) לכן פירש מנחם שוכר לומר אם לא תקיימה וכו' עונשו שלא חטול שוכר זה: כד"א מה. אחר שנהנין זו מותר לזלזל בקדירה או אסור מפני שפולט דם ואע"פ שבידו דם אפי"ה לאחר שפירש ויאלה הרי הוא דם ואסור: כי פליק. רב ספרא: אשכנזי לרבי זריקא. ובעא מנייה: אמר ליה. ר' זריקא: אלא שלקי לר' אמי ואכל. בשלמי לו הכדור ואכלו: כי אסא. רב ספרא: לגביה. דלמי סופר לו מה ששמע: א"ל. אבי: למיסר נפשה. שיהא דם הנפלט ממנה חוזר לתוכה ואוסרת: לא מיבעיא לי. דפשיטא לי דכיון דטורדה היא לפלוט ולהוציא כל שעה לא בלע: כי קמיבעיא לי למיסר מבידור. אם דם היולא ממנה אסור כשר אחר המהמשל עמו: דסנן ככדו [ואוסרת] ואינה נאסרת. כלומר מדפשיט לך בידה דשרא אלא שפיעא לך הא מתיירא אם כי למיסר נמי מבידור לא מיבעי לך

דהא הך משנה גופה מן בה דאוסרת ובסדר זרעים היא: אמר ליה דלמא הוהא כדכדא דאוסרת. כגון דטרפה: ומאוס

אלא הוא פסולה משום תעשה ולא מן העשו דלם כן למא ליה למיסר אין בה משום כלאים לימא הטיל למוטל כשרה אלא הא קמ"ל כל עליות דאשחר בה כלאים דהיינו כחלת מותר בכל ענינים בין להעטף בין להזיע תחתיו בין לו בין לחצירו בין לאשמו בין ביום בין בלילה דלגמרי שרא ציה כלאים והא דאמרין בפרק כמה מדליקין (שם דף כה:) גזירה משום כסות לילה לא כמו שפירש בקונטרס ושמא יתבסס בה בלילה אלא גזירה משום כסות המיוחד ללילה דלא אשחר בה כלאים כלל דלמימעי מוראיתם ור' אלעזר מו"ק הקשה לו דלמר בריש ערכין (דף ג:) הכל חייבים בציצית הכנים ליום וישראלים ומפרש דכניהם אטריך ליה דסלקא דעתך דאמיא הוהא לאשחר כלאים גביהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאשחר בעידן עבודה שלא בעידן עבודה לא אשחר ולא אמרינן דאשחר בכל ענין ואומר ר"ת דהתם נמי אשחרו בכל ענין אפילו שלא בעידן עבודה דאמרין בפרק בא לו (יומא דף סח.) גבי בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם או לא ת"ש לא היו ישים בבגדי כהונה שיהא הוא דלא הא הליכי מהלכי ועוד תניא התם גבי בגדי כהונה דלמא בהם כדמניא אסור פירוש משום אסור הקדש ובמקדש מותר בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה (והוא דקאמר נהי דאשחרו בשעת עבודה כלומר בגדים שונים בשעת עבודה פירוש בגדי חול מ' אשחרו בכלאים ומהו משמע הלא דלא שרי אלא דרך לבישה דבעי למידק התם דניתנו ליהנות בהם מדקמני פושטים אותם ומקפלים ומניחין אותם תחת ראשיהם ודמי לא מימא תחת ראשיהם אלא לימא כנגד ראשיהם וה"ל מסתבדא דא"ס"ד תחת ראשיהם נהי דניתנו ליהנות בהם תיפוק ליה משום כלאים ולפי זה נעלית שאלה היה אסור להזיע תחתיו ומיהו נראה שיש לחלוק בין עליות שכל עיקר לבישתה לגורף הלאה וכן בגדי כהונה שעיקר לבישתם לגורף עבודה: כל מצות עשה ששמן שוכר בו. וא"ת והרי דקדק דכתיב פסוח תפתח את ידך וגו' כי בגלל הדבר הזה יברך וגו' ואמרין בפ"ק דב"ב (דף טו.) ודברים טו.) ואמרין בפ"ק דב"ב (דף טו.) נערה כחמיות (דף ג.) אכפיה ועל ועוד דנצדקה נמי איכא לאו לא תקפון ולא תאמון (דברים טו.)

כבדא מה אהון ביה. אומר ר"ת דכולה הך שמעמא איירי בכד כד נמלא דאי בתר מליחה ושהיה נמלא פשיטא דשרי לבשלה כדרי כשר שעל ידי מליחה יאל כל הדם שכן נוהגין העולם לבשל אחר ללילה והוא הדיון דשרי אחר מליחה דשיעור מליחה פ"י בה"ג דהו כשיעור ללילה משום דמליח הרי הוא כדורח דללי ופולט על ידי מליחה כמו שפולט על ידי ללילה בלא מליחה מיבעיא ליה שרי לבשל עס כשר דשמה דם הכד אע"פ שפירש מותר אע"פ שדם שר האזרים שפירש אסור דאמרין בפ"י קמא דכריתות (דף ד:) חד לזס האזרים ולכן אמרין לקמן (דף קג.) דאין מולחין כשר אלא ככלי מנוקב דם הכד שמה שרי דהא כל הכד דם הוא ושריה רחמנא דאמר לעיל (דף קט:) שרא לן כדא ונראה דמדאורייתא פשיטא ליה דדם הכד מותר אף על פי שפירש משום דכילו דם הוא בדפירשתי מלמא חשיב ופרק דם שחיטה (כריתות דף כא:) דם הכד ודקדקני דם העמוד ודם הלז ודם הכליות ודם האזרים היה אלו בלא תעשה אלא מדרבנן מדכיה ליה ואפילו נאסור מדרבנן דם היואל ממנו על ידי מליחה לפי שהוא בעין גזירה אלו שרי דם כי היכי דגזרינן דם מהלכי שמים דאמרין (ס"ד דף כא:) שכן השמים מוללו שעל הכד גוררין מ"מ מיבעיא ליה בבשול לפי שאינו ניכר הדם כלל ולכן יהא מותר ולא נגזור בשול כד אטו בשול כשר אחר בלא מליחה ועוד יש לומר בע"א דכלא מליחה פשיטא דאסור ועל ידי מליחה הוא דמכעיא ליה כיון שיש בכד רוב דם שמה אינו יואל כולו על ידי מליחה או שמה יואל ומיהו קשה קאת דקאמר בסמוך למיסר חבירתה נמי לא תעבי לך דתנן הכד אוסרת הא איכא לאוקמי בשלא נמלחה ולפירוש רבינו חס נחא וי"ל דמשמע ליה דמיירי אחר מליחה כמו שדרך לבשל כשר ולקמן (דף קא.) גבי כר שבל דאיימו לקמיה כדא שליקא אלא אכל לפירוש ר"ת לרין לומר דידוע היה שלא נמלחה הכד והא נמי דפשיט מההוא דקריבי קניא בקופיה יודע היה שלא נמלחה הכד אף על פי שז"ל כי הריאה והלב שהיו עם הכד נמלחו ואין לחמוה על זה דכמה דברים היו עושין כדי להראות הלכה לתלמידים אי נמי כל ששמן נמלחו אלא לכד לא מהניא מליחה אלא בקריעת שמי ועבר ותמיהו למת דקאמר בסמוך ולקמן (שם) נמי דקאמר אכל שילטול שומנא בעלמא הוא ומייתי מדשמואל דעבדי ליה תבשילא דתחלי ביומא דהקדש היו יודעים דכלא מליחה היו עושין לו דנמליחה כדא נמי שרי א"ר התם קמי אקריעה שמי ועבר הני מלי כדא אכל עמלא לא בעי קריעה כי הא דשמואל כו' ויודעין היו דמטול

שליח שאולה כל שלשים יום בו. מדאורייתא פטורה לעולם דקאמר בראשית הגז (לקמן דף קל.) כסותך ולא חייבוהו חמשים משלשים יום

טלית שאולה כל שלשים יום פטורה מן הציצית אדחיה אייתוה להווא גברא דלא הוה מוקר אבואה ואמיה כפיתוהו אמר להו שבקוהו דתניא כל מצות עשה שבתן שוכרה בצדה אין בית דין שלמטה מוזהרין עליה אמר ליה חזינא לך דחריפת טובא אמר ליה אי הוית באתריה רבב יהודה אחוינא לך חורפאי אמר ליה אביי לרב ספרא כי סלקת להתם בעי מינייהו כבדא מה אהון ביה כי סליק אשכחיה לרב זריקא אמר ליה אנא שלקי ליה לרבי אמי ואכל כי אחא לגביה אמר ליה למיסר נפשה לא קא מיבעיא לי כי קמבעיא לי למיסר חבירתה "מ"ש למיסר נפשה דלא מיבעיא לך דתנן אינה נאסרת למיסר חבירתה נמי ליה תבעי לך דתנן הכד אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא פולטת ואינה בולעת אמר ליה דילמא התם בכבדא דאוסרא ומיבשום

דהא הך משנה גופה מן בה דאוסרת ובסדר זרעים היא: אמר ליה דלמא הוהא כדכדא דאוסרת. כגון דטרפה: ומאוס

אלא הוא פסולה משום תעשה ולא מן העשו דלם כן למא ליה למיסר אין בה משום כלאים לימא הטיל למוטל כשרה אלא הא קמ"ל כל עליות דאשחר בה כלאים דהיינו כחלת מותר בכל ענינים בין להעטף בין להזיע תחתיו בין לו בין לחצירו בין לאשמו בין ביום בין בלילה דלגמרי שרא ציה כלאים והא דאמרין בפרק כמה מדליקין (שם דף כה:) גזירה משום כסות לילה לא כמו שפירש בקונטרס ושמא יתבסס בה בלילה אלא גזירה משום כסות המיוחד ללילה דלא אשחר בה כלאים כלל דלמימעי מוראיתם ור' אלעזר מו"ק הקשה לו דלמר בריש ערכין (דף ג:) הכל חייבים בציצית הכנים ליום וישראלים ומפרש דכניהם אטריך ליה דסלקא דעתך דאמיא הוהא לאשחר כלאים גביהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאשחר בעידן עבודה שלא בעידן עבודה לא אשחר ולא אמרינן דאשחר בכל ענין ואומר ר"ת דהתם נמי אשחרו בכל ענין אפילו שלא בעידן עבודה דאמרין בפרק בא לו (יומא דף סח.) גבי בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם או לא ת"ש לא היו ישים בבגדי כהונה שיהא הוא דלא הא הליכי מהלכי ועוד תניא התם גבי בגדי כהונה דלמא בהם כדמניא אסור פירוש משום אסור הקדש ובמקדש מותר בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה (והוא דקאמר נהי דאשחרו בשעת עבודה כלומר בגדים שונים בשעת עבודה פירוש בגדי חול מ' אשחרו בכלאים ומהו משמע הלא דלא שרי אלא דרך לבישה דבעי למידק התם דניתנו ליהנות בהם מדקמני פושטים אותם ומקפלים ומניחין אותם תחת ראשיהם ודמי לא מימא תחת ראשיהם אלא לימא כנגד ראשיהם וה"ל מסתבדא דא"ס"ד תחת ראשיהם נהי דניתנו ליהנות בהם תיפוק ליה משום כלאים ולפי זה נעלית שאלה היה אסור להזיע תחתיו ומיהו נראה שיש לחלוק בין עליות שכל עיקר לבישתה לגורף הלאה וכן בגדי כהונה שעיקר לבישתם לגורף עבודה: כל מצות עשה ששמן שוכר בו. וא"ת והרי דקדק דכתיב פסוח תפתח את ידך וגו' כי בגלל הדבר הזה יברך וגו' ואמרין בפ"ק דב"ב (דף טו.) ודברים טו.) ואמרין בפ"ק דב"ב (דף טו.) נערה כחמיות (דף ג.) אכפיה ועל ועוד דנצדקה נמי איכא לאו לא תקפון ולא תאמון (דברים טו.)

כבדא מה אהון ביה. אומר ר"ת דכולה הך שמעמא איירי בכד כד נמלא דאי בתר מליחה ושהיה נמלא פשיטא דשרי לבשלה כדרי כשר שעל ידי מליחה יאל כל הדם שכן נוהגין העולם לבשל אחר ללילה והוא הדיון דשרי אחר מליחה דשיעור מליחה פ"י בה"ג דהו כשיעור ללילה משום דמליח הרי הוא כדורח דללי ופולט על ידי מליחה כמו שפולט על ידי ללילה בלא מליחה מיבעיא ליה שרי לבשל עס כשר דשמה דם הכד אע"פ שפירש מותר אע"פ שדם שר האזרים שפירש אסור דאמרין בפ"י קמא דכריתות (דף ד:) חד לזס האזרים ולכן אמרין לקמן (דף קג.) דאין מולחין כשר אלא ככלי מנוקב דם הכד שמה שרי דהא כל הכד דם הוא ושריה רחמנא דאמר לעיל (דף קט:) שרא לן כדא ונראה דמדאורייתא פשיטא ליה דדם הכד מותר אף על פי שפירש משום דכילו דם הוא בדפירשתי מלמא חשיב ופרק דם שחיטה (כריתות דף כא:) דם הכד ודקדקני דם העמוד ודם הלז ודם הכליות ודם האזרים היה אלו בלא תעשה אלא מדרבנן מדכיה ליה ואפילו נאסור מדרבנן דם היואל ממנו על ידי מליחה לפי שהוא בעין גזירה אלו שרי דם כי היכי דגזרינן דם מהלכי שמים דאמרין (ס"ד דף כא:) שכן השמים מוללו שעל הכד גוררין מ"מ מיבעיא ליה בבשול לפי שאינו ניכר הדם כלל ולכן יהא מותר ולא נגזור בשול כד אטו בשול כשר אחר בלא מליחה ועוד יש לומר בע"א דכלא מליחה פשיטא דאסור ועל ידי מליחה הוא דמכעיא ליה כיון שיש בכד רוב דם שמה אינו יואל כולו על ידי מליחה או שמה יואל ומיהו קשה קאת דקאמר בסמוך למיסר חבירתה נמי לא תעבי לך דתנן הכד אוסרת הא איכא לאוקמי בשלא נמלחה ולפירוש רבינו חס נחא וי"ל דמשמע ליה דמיירי אחר מליחה כמו שדרך לבשל כשר ולקמן (דף קא.) גבי כר שבל דאיימו לקמיה כדא שליקא אלא אכל לפירוש ר"ת לרין לומר דידוע היה שלא נמלחה הכד והא נמי דפשיט מההוא דקריבי קניא בקופיה יודע היה שלא נמלחה הכד אף על פי שז"ל כי הריאה והלב שהיו עם הכד נמלחו ואין לחמוה על זה דכמה דברים היו עושין כדי להראות הלכה לתלמידים אי נמי כל ששמן נמלחו אלא לכד לא מהניא מליחה אלא בקריעת שמי ועבר ותמיהו למת דקאמר בסמוך ולקמן (שם) נמי דקאמר אכל שילטול שומנא בעלמא הוא ומייתי מדשמואל דעבדי ליה תבשילא דתחלי ביומא דהקדש היו יודעים דכלא מליחה היו עושין לו דנמליחה כדא נמי שרי א"ר התם קמי אקריעה שמי ועבר הני מלי כדא אכל עמלא לא בעי קריעה כי הא דשמואל כו' ויודעין היו דמטול

שליח שאולה כל שלשים יום בו. מדאורייתא פטורה לעולם דקאמר בראשית הגז (לקמן דף קל.) כסותך ולא חייבוהו חמשים משלשים יום

טלית שאולה כל שלשים יום פטורה מן הציצית אדחיה אייתוה להווא גברא דלא הוה מוקר אבואה ואמיה כפיתוהו אמר להו שבקוהו דתניא כל מצות עשה שבתן שוכרה בצדה אין בית דין שלמטה מוזהרין עליה אמר ליה חזינא לך דחריפת טובא אמר ליה אי הוית באתריה רבב יהודה אחוינא לך חורפאי אמר ליה אביי לרב ספרא כי סלקת להתם בעי מינייהו כבדא מה אהון ביה כי סליק אשכחיה לרב זריקא אמר ליה אנא שלקי ליה לרבי אמי ואכל כי אחא לגביה אמר ליה למיסר נפשה לא קא מיבעיא לי כי קמבעיא לי למיסר חבירתה "מ"ש למיסר נפשה דלא מיבעיא לך דתנן אינה נאסרת למיסר חבירתה נמי ליה תבעי לך דתנן הכד אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא פולטת ואינה בולעת אמר ליה דילמא התם בכבדא דאוסרא ומיבשום

דהא הך משנה גופה מן בה דאוסרת ובסדר זרעים היא: אמר ליה דלמא הוהא כדכדא דאוסרת. כגון דטרפה: ומאוס

אלא הוא פסולה משום תעשה ולא מן העשו דלם כן למא ליה למיסר אין בה משום כלאים לימא הטיל למוטל כשרה אלא הא קמ"ל כל עליות דאשחר בה כלאים דהיינו כחלת מותר בכל ענינים בין להעטף בין להזיע תחתיו בין לו בין לחצירו בין לאשמו בין ביום בין בלילה דלגמרי שרא ציה כלאים והא דאמרין בפרק כמה מדליקין (שם דף כה:) גזירה משום כסות לילה לא כמו שפירש בקונטרס ושמא יתבסס בה בלילה אלא גזירה משום כסות המיוחד ללילה דלא אשחר בה כלאים כלל דלמימעי מוראיתם ור' אלעזר מו"ק הקשה לו דלמר בריש ערכין (דף ג:) הכל חייבים בציצית הכנים ליום וישראלים ומפרש דכניהם אטריך ליה דסלקא דעתך דאמיא הוהא לאשחר כלאים גביהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאשחר בעידן עבודה שלא בעידן עבודה לא אשחר ולא אמרינן דאשחר בכל ענין ואומר ר"ת דהתם נמי אשחרו בכל ענין אפילו שלא בעידן עבודה דאמרין בפרק בא לו (יומא דף סח.) גבי בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם או לא ת"ש לא היו ישים בבגדי כהונה שיהא הוא דלא הא הליכי מהלכי ועוד תניא התם גבי בגדי כהונה דלמא בהם כדמניא אסור פירוש משום אסור הקדש ובמקדש מותר בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה (והוא דקאמר נהי דאשחרו בשעת עבודה כלומר בגדים שונים בשעת עבודה פירוש בגדי חול מ' אשחרו בכלאים ומהו משמע הלא דלא שרי אלא דרך לבישה דבעי למידק התם דניתנו ליהנות בהם מדקמני פושטים אותם ומקפלים ומניחין אותם תחת ראשיהם ודמי לא מימא תחת ראשיהם אלא לימא כנגד ראשיהם וה"ל מסתבדא דא"ס"ד תחת ראשיהם נהי דניתנו ליהנות בהם תיפוק ליה משום כלאים ולפי זה נעלית שאלה היה אסור להזיע תחתיו ומיהו נראה שיש לחלוק בין עליות שכל עיקר לבישתה לגורף הלאה וכן בגדי כהונה שעיקר לבישתם לגורף עבודה: כל מצות עשה ששמן שוכר בו. וא"ת והרי דקדק דכתיב פסוח תפתח את ידך וגו' כי בגלל הדבר הזה יברך וגו' ואמרין בפ"ק דב"ב (דף טו.) ודברים טו.) ואמרין בפ"ק דב"ב (דף טו.) נערה כחמיות (דף ג.) אכפיה ועל ועוד דנצדקה נמי איכא לאו לא תקפון ולא תאמון (דברים טו.)

כבדא מה אהון ביה. אומר ר"ת דכולה הך שמעמא איירי בכד כד נמלא דאי בתר מליחה ושהיה נמלא פשיטא דשרי לבשלה כדרי כשר שעל ידי מליחה יאל כל הדם שכן נוהגין העולם לבשל אחר ללילה והוא הדיון דשרי אחר מליחה דשיעור מליחה פ"י בה"ג דהו כשיעור ללילה משום דמליח הרי הוא כדורח דללי ופולט על ידי מליחה כמו שפולט על ידי ללילה בלא מליחה מיבעיא ליה שרי לבשל עס כשר דשמה דם הכד אע"פ שפירש מותר אע"פ שדם שר האזרים שפירש אסור דאמרין בפ"י קמא דכריתות (דף ד:) חד לזס האזרים ולכן אמרין לקמן (דף קג.) דאין מולחין כשר אלא ככלי מנוקב דם הכד שמה שרי דהא כל הכד דם הוא ושריה רחמנא דאמר לעיל (דף קט:) שרא לן כדא ונראה דמדאורייתא פשיטא ליה דדם הכד מותר אף על פי שפירש משום דכילו דם הוא בדפירשתי מלמא חשיב ופרק דם שחיטה (כריתות דף כא:) דם הכד ודקדקני דם העמוד ודם הלז ודם הכליות ודם האזרים היה אלו בלא תעשה אלא מדרבנן מדכיה ליה ואפילו נאסור מדרבנן דם היואל ממנו על ידי מליחה לפי שהוא בעין גזירה אלו שרי דם כי היכי דגזרינן דם מהלכי שמים דאמרין (ס"ד דף כא:) שכן השמים מוללו שעל הכד גוררין מ"מ מיבעיא ליה בבשול לפי שאינו ניכר הדם כלל ולכן יהא מותר ולא נגזור בשול כד אטו בשול כשר אחר בלא מליחה ועוד יש לומר בע"א דכלא מליחה פשיטא דאסור ועל ידי מליחה הוא דמכעיא ליה כיון שיש בכד רוב דם שמה אינו יואל כולו על ידי מליחה או שמה יואל ומיהו קשה קאת דקאמר בסמוך למיסר חבירתה נמי לא תעבי לך דתנן הכד אוסרת הא איכא לאוקמי בשלא נמלחה ולפירוש רבינו חס נחא וי"ל דמשמע ליה דמיירי אחר מליחה כמו שדרך לבשל כשר ולקמן (דף קא.) גבי כר שבל דאיימו לקמיה כדא שליקא אלא אכל לפירוש ר"ת לרין לומר דידוע היה שלא נמלחה הכד והא נמי דפשיט מההוא דקריבי קניא בקופיה יודע היה שלא נמלחה הכד אף על פי שז"ל כי הריאה והלב שהיו עם הכד נמלחו ואין לחמוה על זה דכמה דברים היו עושין כדי להראות הלכה לתלמידים אי נמי כל ששמן נמלחו אלא לכד לא מהניא מליחה אלא בקריעת שמי ועבר ותמיהו למת דקאמר בסמוך ולקמן (שם) נמי דקאמר אכל שילטול שומנא בעלמא הוא ומייתי מדשמואל דעבדי ליה תבשילא דתחלי ביומא דהקדש היו יודעים דכלא מליחה היו עושין לו דנמליחה כדא נמי שרי א"ר התם קמי אקריעה שמי ועבר הני מלי כדא אכל עמלא לא בעי קריעה כי הא דשמואל כו' ויודעין היו דמטול

שליח שאולה כל שלשים יום בו. מדאורייתא פטורה לעולם דקאמר בראשית הגז (לקמן דף קל.) כסותך ולא חייבוהו חמשים משלשים יום

טלית שאולה כל שלשים יום פטורה מן הציצית אדחיה אייתוה להווא גברא דלא הוה מוקר אבואה ואמיה כפיתוהו אמר להו שבקוהו דתניא כל מצות עשה שבתן שוכרה בצדה אין בית דין שלמטה מוזהרין עליה אמר ליה חזינא לך דחריפת טובא אמר ליה אי הוית באתריה רבב יהודה אחוינא לך חורפאי אמר ליה אביי לרב ספרא כי סלקת להתם בעי מינייהו כבדא מה אהון ביה כי סליק אשכחיה לרב זריקא אמר ליה אנא שלקי ליה לרבי אמי ואכל כי אחא לגביה אמר ליה למיסר נפשה לא קא מיבעיא לי כי קמבעיא לי למיסר חבירתה "מ"ש למיסר נפשה דלא מיבעיא לך דתנן אינה נאסרת למיסר חבירתה נמי ליה תבעי לך דתנן הכד אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא פולטת ואינה בולעת אמר ליה דילמא התם בכבדא דאוסרא ומיבשום

דהא הך משנה גופה מן בה דאוסרת ובסדר זרעים היא: אמר ליה דלמא הוהא כדכדא דאוסרת. כגון דטרפה: ומאוס

אלא הוא פסולה משום תעשה ולא מן העשו דלם כן למא ליה למיסר אין בה משום כלאים לימא הטיל למוטל כשרה אלא הא קמ"ל כל עליות דאשחר בה כלאים דהיינו כחלת מותר בכל ענינים בין להעטף בין להזיע תחתיו בין לו בין לחצירו בין לאשמו בין ביום בין בלילה דלגמרי שרא ציה כלאים והא דאמרין בפרק כמה מדליקין (שם דף כה:) גזירה משום כסות לילה לא כמו שפירש בקונטרס ושמא יתבסס בה בלילה אלא גזירה משום כסות המיוחד ללילה דלא אשחר בה כלאים כלל דלמימעי מוראיתם ור' אלעזר מו"ק הקשה לו דלמר בריש ערכין (דף ג:) הכל חייבים בציצית הכנים ליום וישראלים ומפרש דכניהם אטריך ליה דסלקא דעתך דאמיא הוהא לאשחר כלאים גביהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאשחר בעידן עבודה שלא בעידן עבודה לא אשחר ולא אמרינן דאשחר בכל ענין ואומר ר"ת דהתם נמי אשחרו בכל ענין אפילו שלא בעידן עבודה דאמרין בפרק בא לו (יומא דף סח.) גבי בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם או לא ת"ש לא היו ישים בבגדי כהונה שיהא הוא דלא הא הליכי מהלכי ועוד תניא התם גבי בגדי כהונה דלמא בהם כדמניא אסור פירוש משום אסור הקדש ובמקדש מותר בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה (והוא דקאמר נהי דאשחרו בשעת עבודה כלומר בגדים שונים בשעת עבודה פירוש בגדי חול מ' אשחרו בכלאים ומהו משמע הלא דלא שרי אלא דרך לבישה דבעי למידק התם דניתנו ליהנות בהם מדקמני פושטים אותם ומקפלים ומניחין אותם תחת ראשיהם ודמי לא מימא תחת ראשיהם אלא לימא כנגד ראשיהם וה"ל מסתבדא דא"ס"ד תחת ראשיהם נהי דניתנו ליהנות בהם תיפוק ליה משום כלאים ולפי זה נעלית שאלה היה אסור להזיע תחתיו ומיהו נראה שיש לחלוק בין עליות שכל עיקר לבישתה לגורף הלאה וכן בגדי כהונה שעיקר לבישתם לגורף עבודה: כל מצות עשה ששמן שוכר בו. וא"ת והרי דקדק דכתיב פסוח תפתח את ידך וגו' כי בגלל הדבר הזה יברך וגו' ואמרין בפ"ק דב"ב (דף טו.) ודברים טו.) ואמרין בפ"ק דב"ב (דף טו.) נערה כחמיות (דף ג.) אכפיה ועל ועוד דנצדקה נמי איכא לאו לא תקפון ולא תאמון (דברים טו.)

כבדא מה אהון ביה. אומר ר"ת דכולה הך שמעמא איירי בכד כד נמלא דאי בתר מליחה ושהיה נמלא פשיטא דשרי לבשלה כדרי כשר שעל ידי מליחה יאל כל הדם שכן נוהגין העולם לבשל אחר ללילה והוא הדיון דשרי אחר מליחה דשיעור מליחה פ"י בה"ג דהו כשיעור ללילה משום דמליח הרי הוא כדורח דללי ופולט על ידי מליחה כמו שפולט על ידי ללילה בלא מליחה מיבעיא ליה שרי לבשל עס כשר דשמה דם הכד אע"פ שפירש מותר אע"פ שדם שר האזרים שפירש אסור דאמרין בפ"י קמא דכריתות (דף ד:) חד לזס האזרים ולכן אמרין לקמן (דף קג.) דאין מולחין כשר אלא ככלי מנוקב דם הכד שמה שרי דהא כל הכד דם הוא ושריה רחמנא דאמר לעיל (דף קט:) שרא לן כדא ונראה דמדאורייתא פשיטא ליה דדם הכד מותר אף על פי שפירש משום דכילו דם הוא בדפירשתי מלמא חשיב ופרק דם שחיטה (כריתות דף כא:) דם הכד ודקדקני דם העמוד ודם הלז ודם הכליות ודם האזרים היה אלו בלא תעשה אלא מדרבנן מדכיה ליה ואפילו נאסור מדרבנן דם היואל ממנו על ידי מליחה לפי שהוא בעין גזירה אלו שרי דם כי היכי דגזרינן דם מהלכי שמים דאמרין (ס"ד דף כא:) שכן השמים מוללו שעל הכד גוררין מ"מ מיבעיא ליה בבשול לפי שאינו ניכר הדם כלל ולכן יהא מותר ולא נגזור בשול כד אטו בשול כשר אחר בלא מליחה ועוד יש לומר בע"א דכלא מליחה פשיטא דאסור ועל ידי מליחה הוא דמכעיא ליה כיון שיש בכד רוב דם שמה אינו יואל כולו על ידי מליחה או שמה יואל ומיהו קשה קאת דקאמר בסמוך למיסר חבירתה נמי לא תעבי לך דתנן הכד אוסרת הא איכא לאוקמי בשלא נמלחה ולפירוש רבינו חס נחא וי"ל דמשמע ליה דמיירי אחר מליחה כמו שדרך לבשל כשר ולקמן (דף קא.) גבי כר שבל דאיימו לקמיה כדא שליקא אלא אכל לפירוש ר"ת לרין לומר דידוע היה שלא נמלחה הכד והא נמי דפשיט מההוא דקריבי קניא בקופיה יודע היה שלא נמלחה הכד אף על פי שז"ל כי הריאה והלב שהיו עם הכד נמלחו ואין לחמוה על זה דכמה דברים היו עושין כדי להראות הלכה לתלמידים אי נמי כל ששמן נמלחו אלא לכד לא מהניא מליחה אלא בקריעת שמי ועבר ותמיהו למת דקאמר בסמוך ולקמן (שם) נמי דקאמר אכל שילטול שומנא בעלמא הוא ומייתי מדשמואל דעבדי ליה תבשילא דתחלי ביומא דהקדש היו יודעים דכלא מליחה היו עושין לו דנמליחה כדא נמי שרי א"ר התם קמי אקריעה שמי ועבר הני מלי כדא אכל עמלא לא בעי קריעה כי הא דשמואל כו' ויודעין היו דמטול

ע א"ר מ"י פ"ג הלכות
לילית הלכה ד' פסג
ענין כו' טו"ש ח"ח פ"י
יד סמ"ך ג' ונכד אלפס
הלכות לילית דף ע"א:
ע"א ב' מ"י פ"ה מהל'
מחמ"ס הל' טו
[ש"ע י"ד סמ"ך ר"מ פס"ק
א' כנ"ה]:
ע"ב ג' מ"י פ"י מהל'
מחמ"ס הל' טו
ו' וע"י נ"מ' וכו' וכו'
שהאריך ממנו לחין קלן
טו"ש י"ד פ"י ע"ב פס"ק
ה:

רבינו גרשום

אין ביד הלכות כוונתן
עליה. כלומר חזו מתן
שכרה בצידה למען
יאריכון: דלמא התם
בכבדא דאוסרא. לרב
ספרא לא מיירי באינה
נאסרת אלא הכי קאמר ליה
לר' זורא דלמא מה דאמר
אוסרת בכבדא דאוסרא
ומשום שטמנות:

